



**SÖKANDE**

Rulltrappor och Hissar Teknik Konsulter RullHTekk AB, 556473-0728  
Konstgjutarvägen 58  
121 44 Johanneshov

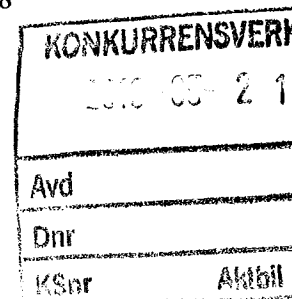
**MOTPART**

Skolfastigheter i Stockholm AB, 556034-8970

Ombud: Stadsadvokaten Eva Granbohm  
Stadsledningskontoret  
Hantverkargatan 3a, 2 tr.  
105 35 Stockholm

**SAKEN**

Offentlig upphandling



**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

**YRKANDEN M.M.**

**Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)** genomför en ramavtalsupphandling avseende hisskonsulttjänster, dnr 2016-00083. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Tilldelningsgrund är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn tagen till förhållandet mellan pris och kvalitet. Ramavtal kommer att tecknas med fyra anbudsgivare och den totala beställningsvolymen kommer att fördelas mellan dem enligt en på förhand bestämd procentuell fördelningsnyckel. Av tilldelningsmeddelande den 8 mars 2018 framgår att SISAB har för avsikt att teckna avtal med ELE Engineering AB (ELE), Maleon AB (Maleon), WSP Sverige AB (WSP) och Rulltrappor och Hissar Teknik Konsulter RullHTekk AB (bolaget). Bolaget, som placerade sig på fjärde plats, får den minsta procentuella tilldelning av den totala beställningsvolymen.

**Rulltrappor och Hissar Teknik Konsulter RullHTekk AB (bolaget)**

ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten med beaktande av åberopade brister utför en egen anbudsutvärdering i enlighet med de i förfrågningsunderlaget uppställda ska-krav och utvärderingsmall. Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande. I förfrågningsunderlaget ställs krav på att offererade konsulter ska ha minst fyra års erfarenhet som hisskonsult. De av ELE offererade konsulterna har dock en huvudinriktning som el-konsulter och två av dem saknar relevant erfarenhet inom det efterfrågade konsultområdet. Dessa personer har vidare arbetat med endast ett, respektive två referensprojekt och inte med minst fyra som det krävs i förfrågningsunderlaget. Dessutom har ELE inte åberopat tillräckligt många referensobjekt. Eftersom ELE:s anbud inte uppfyller de obligatoriska kraven på erfarenhet och referenser borde ELE diskvalificerats från upphandlingen. Detsamma gäller Maleon. Två av de konsulter som Maleon offererat saknar tillräcklig erfarenhet som aktiv hisskonsult. Dessa konsulter har dels fått

tillgodoräkna sig erfarenhet från annan verksamhet som entreprenör, respektive leverantör, dels angett referensprojekt från tidigare uppdrag som hissentreprenör. Maleon:s anbud uppfyller följaktligen inte de obligatoriska kraven på erfarenhet och referenser. WSP:s anbud är också bristfälligt. En av de konsulter som WSP angett i sitt anbud har sagt upp sin anställning. Detta borde ha varit väl känt under perioden för anbudsinslämmandet. Därmed har WSP endast två konsulter som uppfyller uppställda krav. Om WSP tillåts ersätta den konsult som sagt upp sig med en annan blir anbudsprövningen felaktig. Därutöver har vissa anbudsgivare lämnat missvisande uppgifter och icke relevanta referensobjekt. Vissa anbudsgivare har inga underkonsulter men har fått strafftillägg och vissa anbudsgivare har inte angett några resor eller traktamenten i sina anbud men får ett tillägg på 10 000 kr i utvärderingen. Sammantaget har prövning av anbuderna sammanställts felaktigt. Detsamma gäller poängberäkningen av erfarenhet för samtliga anbudsgivare. Dessa felaktigheter medför att bolaget får en mindre tilldelning av den årliga uppdragsvolymen.

**SISAB** bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. SISAB har inte brutit mot de grundläggande principerna eller mot någon annan bestämmelse i LOU. Förfrågningsunderlaget uppfyller lagens krav på förutsebarhet och transparens. Kvalificering och utvärdering av anbuderna har skett i enlighet med angivna förutsättningar och anbud och anbudsgivare har behandlats lika utan ovidkommande hänsyn. Förfarandet har inte heller i övrigt skett i strid mot LOU. Enligt AUB.51 punkt 3 i de administrativa föreskrifterna ska anbudsgivare bifoga dokumentation som visar att kraven på konsulter är uppfyllda. Med fördel kunde CV-formulär användas. Av de CV-formulär som ELE bifogat till sitt anbud framgår att de konsulter vars erfarenhet bolaget nu ifrågasätter har efterfrågad kompetens. Till anbudet finns även ett förtydligande som anger att samtliga offererade konsulter uppfyller kraven avseende utbildning och erfarenhet. På grund av detta och eftersom något krav på att respektive konsult ska ha erfarenhet av ett

specifikt antal projekt inte uppställts anser SISAB att de offererade konsulterna uppfyller samtliga erfarenhetskrav. Genom att i sitt anbud ange två referensobjekt som avser nybyggnation och ett som avser renovering har ELE:s anbud också uppfyllt kravet på referensobjekt i AUB.51 punkt 4 i de administrativa föreskrifterna. Enligt SISAB:s bedömning uppfyller även de av Maleon erbjudna konsulterna erfarenhetskravet. Det framgår av till Maleon:s anbud bifogade CV-formulär och på SISAB:s begäran inlämnat förtydligande. Vad gäller WSP:s anbud kan det noteras följande. Enligt upphandlingsdokumenten beräknades avtalsstart till den 2 april 2018. Den offererade konsulten, som hade sagt upp sin anställning, skulle arbeta kvar hos WSP t.o.m. den 2 maj 2018. Vid anbudstillfället, respektive vid tidpunkten för anbudsprövningen var konsulten därmed anställd hos WSP och skulle fortsätta arbeta som ordinarie konsult under en månad innan konsultförändringen skulle behöva genomföras. Enligt AUC.32 är det tillåtet för leverantörerna att byta ut konsulter under avtalets gång. Vidare har SISAB varken haft anledning att ifrågasätta de av anbudsgivarna lämnade uppgifterna eller tagit med i beräkningen referensobjekt som inte varit relevanta.

#### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Inom ramen för dessa principer har den upphandlande myndigheten stor frihet att utforma sin upphandling (se HFD 2012 ref. 48). I en upphandling utgör förfrågningsunderlaget en central del av förfarandet. När en upphandlande myndighet har kommit fram till att en viss uppgift eller ett visst bevis måste finnas i anbudet och därför ställt ett obligatoriskt krav ska

potentiella leverantörer kunna utgå ifrån att kravet är så viktigt att den som anser sig inte kunna, eller vilja, uppfylla kravet avstår från att lämna anbud. Om den upphandlande myndigheten före anbudstidens utgång inte kommunicerat med alla leverantörer, inklusive potentiella sådana, att den överväger att frånfalla eller justera ett obligatoriskt krav åligger det myndigheten att antingen upprätthålla kravet sådant det angetts i förfrågningsunderlaget eller avbryta upphandlingen. Det innebär att en upphandlande myndighet agerar i strid mot likabehandlingsprincipen i fall myndigheten godtar ett anbud trots att detta inte uppfyllt ett obligatoriskt krav (se HFD 2016 ref. 37).

Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på. På grundval av dessa omständigheter kontrollerar förvaltningsrätten om den upphandlande myndigheten har agerat formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i LOU. Om det bedöms att så inte är fallet och den sökanden till följd av detta har lidit eller kan komma att lida skada har förvaltningsrätten i enlighet med 20 kap. 6 § LOU att välja mellan att besluta att upphandlingen ska göras om eller att den ska rättas. Detta oavsett hur sökandens yrkande har utformats. Därmed ankommer det inte på domstolen att genomföra en ny utvärdering eller i övrigt pröva lämpligheten av den upphandlande myndighetens beslut. (jfr. RÅ 2009 ref. 69, HFD 2013 ref. 5 med vidare hänvisningar däri och Kammarrätten i Sundsvalls dom den 9 september 2011 i mål 1258-11).

Med denna utgångspunkt gör förvaltningsrätten följande bedömning.

#### **Yrkesmässig kapacitet**

Av AUB.51 punkt 3 ”Yrkesmässig kapacitet” i de administrativa föreskrifterna framgår att anbudsgivaren i anbudet ska redovisa minst tre

namngivna konsulter som offereras att utföra uppdrag inom ramavtalet.

Därutöver anges följande:

**”Krav på konsulter i uppdraget:**

*Utbildning:*

Offererade konsulter ska ha relevant kunskap för att utföra uppdragen i ramavtalet. Relevant kunskap är:

- Kraven i hissdirektivet med särskild tonvikt på SS EN 81-70-serien
- Boverkets föreskrift BFS 2011:12 H12 med ändringar fram till BFS 2016:11 H17
- Tillämpliga författningar och elsäkerhetsföreskrifter inklusive elinstallationsreglerna (SS4364000)
- Myndighetskrav i gällande BBR, AMA och RA vid nybyggnation, ROT-arbeten samt i förvaltning

*Erfarenhet:*

Offererade konsulter ska ha relevant erfarenhet för att utföra uppdragen i ramavtalet.

- Minst fyra (4) års erfarenhet av uppdrag som hisskonsult. Dessa år ska innebära erfarenhet av:
  - 1) Byggprocessens olika skeden (utredning, projektering, produktion, förvaltning)
  - 2) Byggnadstekniska frågor: konstruktion, funktion, samverkan mellan byggnad, installationer och brukarvanor
  - 3) Erfarenhet av kvalitets- och miljöstyrning

**Verifikat:**

Anbudsgivare ska bifoga dokumentation som visar att ovanstående krav är uppfyllda. Med fördel används CV-formulär 3 för detta ändamål för samtliga offererade konsulter. I dokumentationen ska en förteckning över samtliga offererade konsulter ingå, inklusive eventuella extra konsulter.

Förekommer kursintyg eller övriga bilagor ska även dessa bifogas. B:s eventuella tidigare kännedom om offererade konsulter och deras erfarenhet kan ej ligga till grund för bedömningen.”

ELE har i enlighet med nu aktuellt krav offererat tre konsulter. Enligt de till ELE:s anbud bifogade CV-formulär och därtill åberopade CV avseende Konsult 2 och Konsult 3, vars kompetens bolaget har nu ifrågasatt, har dessa personer i vart fall fyra års erfarenhet av uppdrag som hisskonsult. Deras tidigare uppdrag har bl.a. omfattat ansvar för projektering av hissar vid olika

ny- och ombyggnationsprojekt. Därutöver har ELE intygat att offererade konsulter har såväl relevant kunskap och erfarenhet av efterfrågat slag. På grund av detta och eftersom det nu aktuella kravet inte förutsätter att konsulterna ska ha erfarenhet av ett specifikt antal projekt ger utredningen i målet inte stöd för annat än att ELE:s anbud uppfyller nu aktuellt krav.

Detsamma gäller Maleon:s anbud. Förutom att Maleon intygat att offererade konsulter har efterfrågat kunskap kan det noteras följande. Av till Maleon:s anbud bifogat CV-formulär för Konsult 1 framgår att denna person sedan 2012 arbetat med diverse byggnadstekniska frågor avseende hissar vid olika ny- och ombyggnationsprojekt. Även Konsult 2 har enligt CV-formulär med tillhörande förtydliganden arbetat med bl.a. projektering och slutbesiktningar av hissar vid om-, till- och nybyggnationsprojekt sedan 2009. Förvaltningsrätten anser därför, till skillnad från bolaget, att de av Maleon offererade Konsult 1 och Konsult 2 har kompetens av sådan art och omfattning som efterfrågas i nu aktuellt krav. Att konsulternas erfarenhet delvis förvärvats under tiden de ska ha varit verksamma som entreprenörer, respektive arbetat för en hisstillverkare medför inte någon annan bedömning. Detta särskilt mot bakgrund av att kravet inte innehåller någon begränsning om att den efterfrågade erfarenheten ska ha förvärvats inom ramen för en viss befattning.

Med hänsyn till detta och även med beaktande av vad bolaget i övrigt anfört i denna del anser förvaltningsrätten att det inte är visat att SISAB borde ha förkastat ELE:s, respektive Maleon:s anbud på grund av bristande uppfyllelse av nu aktuellt krav.

Inte heller finns skäl för bedömningen att SISAB genom att anta och utvärdera WSP:s anbud har agerat felaktigt. Till stöd för detta talar följande.

I enlighet med de angivna kraven har WSP offererat tre konsulter med utbildning och erfarenhet av efterfrågat slag. Även om en av konsulterna ska ha sagt upp sig från sin anställning har det inte kommit fram annat än att han fortfarande varit anställd hos WSP vid tidpunkten för såväl anbudets inlämnande som för anbudsprövningen. Därmed har SISAB saknat möjlighet att bortse från WSP:s anbud vid anbudsutvärderingen. Att den nu aktuella konsulten skulle avsluta sin anställning relativt kort tid efter planerad avtalsstart medför inte någon annan bedömning eftersom leverantörerna under avtalstiden har möjlighet, i enlighet med AUC.32 i de administrativa föreskrifternas uppdragsföreskrifter, att ersätta offererade och godkända konsulter med nya personer som uppfyller nu aktuellt krav.

Skäl för ingripande enligt LOU finns därför inte på denna grund.

### Referensuppdrag

Enligt AUB.52 punkt 4 i de administrativa föreskrifterna ska ”anbudsgivaren [...] till anbudet bifoga information om tre referensuppdrag. Ifall anbudsgivaren lämnar fler än tre referensobjekt kommer B endast använda de referenser som är angivna på referensblankett 1, 2 och 3.[...]

#### *Referensens innehåll*

Referenser ska avse:

- Uppdrag åt en för anbudsgivaren extern beställare slutförda under de senaste tre åren
- Två (2) av uppdragen ska avse nybyggnation av hiss och ett (1) uppdrag ska avse renovering av hiss i befintligt schakt.
- Uppdrag av en storlek på minst 30 timmar

Anbudsgivaren ska för varje enskild referens fylla i efterfrågade uppgifter överst på det frågeformulär som bifogas förfrågningsunderlaget (se AUB.22, Referensblankett 1, 2 och 3) och bifoga dessa i Word-format till sitt anbud. [...]

**Verifikat:** Till anbud ska anbudsgivare bifoga referensblanketter 1-3 ifyllda enligt krav ovan.”



Bolaget menar att ELE:s anbud borde ha diskvalificerats även på grund av bristande uppfyllelse av nu aktuellt krav. Detta eftersom i ELE:s formulär saknas tillräckligt många efterfrågade referensobjekt.

Av utredningen i målet framgår att ELE tillsammans med sitt anbud har lämnat in tre referensblanketter för tre referensobjekt. Två av dessa referensobjekt avser nybyggnation och en ombyggnation. Därmed har ELE:s anbud uppfyllt uppställt krav på antal referensobjekt av efterfrågat slag. SISAB har följaktligen agerat korrekt genom att inte förkasta ELE:s anbud med stöd av de skäl som bolaget gjort gällande i nu aktuellt avseende. Det saknas därför förutsättningar för ingripande enligt LOU på denna grund.

### **Övriga invändningar**

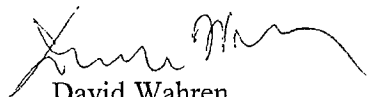
Vad gäller övriga hävdade brister i upphandlingen har bolaget inte framfört några omständigheter till stöd för sin talan i denna del. Det är följaktligen inte visat att SISAB har agerat i strid med de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU i förhållande till de uppgivna felaktigheterna. Skäl för ingripande enligt LOU finns därför inte på dessa grunder.

### **Sammanfattning**

Utifrån vad bolaget anfört är det inte visat att SISAB har begått något upphandlingsrättsligt fel som kan ge anledning till domstolens ingripande mot upphandlingen. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).



David Wahren

Rådman

Emil Vartanyan har föredragit målet.



## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

### Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

*Forts. nästa sida*

## Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättsens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättsens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

## Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.